

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İdare ve Gözlem Kurulları, koşullu salıverme şartları oluşmuş hükümlülere yönelik disiplin cezaları ile hükümlünün ana cezasını uzatmakta ve temel haklara zarar vermektedir. İdare ve Gözlem Kurulları tarafından alınan keyfi kararlar somut ve hukuki dayanaklardan yoksundur. Bu durumlar göz önüne alındığında İdare ve Gözlem Kurulu kararlarında ortaya çıkmış veya çıkabilecek sorunların tespit edilmesi, kurulun aldığı kararların oluşturduğu mağduriyetlerin belirlenmesi ve kurullar tarafından verilen keyfi kararların önüne geçilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir meclis araştırılması açılmasını arz ve talep ederiz.

Hüseyin OLAN

Bitlis Milletvekili

GEREKÇE

Cezaevlerinde, özellikle siyasi tutsaklara yönelik olarak tecrit, işkence, kötü muamele ve hak ihlalleri gündemdeki yerini korumaktadır. Özellikle İdare ve Gözlem Kurulları tarafından müddetname gereği koşullu salıverilme tarihleri belli olan mahpuslara yönelik disiplin bahanesiyle mahpusların infazları yakılarak serbest kalmaları önlenmekte ve bu durum mevcut ihlallerin katmerlenerek artmasına neden olmaktadır.

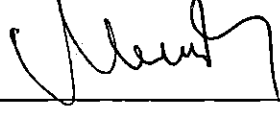
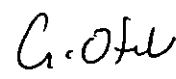
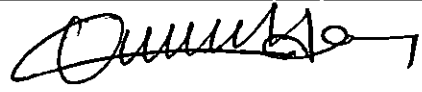
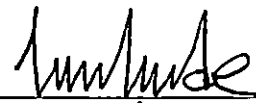
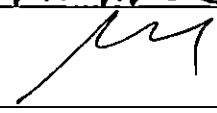
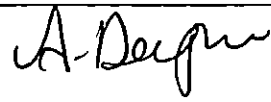
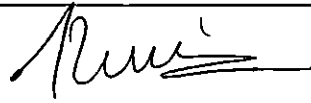
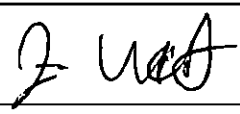
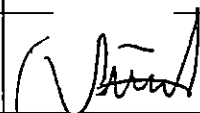
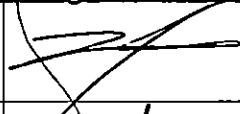
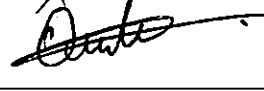
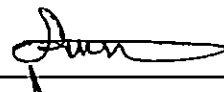
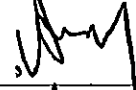
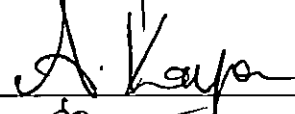
7242 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi*" başlıklı 89. maddesinde yapılan değişiklik 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 2324 Sayılı Cumhurbaşkanlığı kararnamesine göre İdare ve Gözlem Kurulu; cezaevi müdürü başkanlığında, gözlem ve sınıflandırmadan sorumlu ikinci müdür, idare memuru, cezaevi tabibi, psikiyatrist, bir psikolog ve psiko-sosyal yardım servisinde görevli diğer unvandan bir personel, öğretmen, infaz ve koruma baş memuru ile kurum müdürü tarafından teknik personel arasında seçilen bir görevliden oluşmaktadır. Kurulun aldığı ya da alacağı kararların hukuki bir müeyyide doğurduğu halde kurul içinde herhangi bir hukukçu ya da baro temsilcisi bulunmamaktadır. Dünya örnekleri incelendiğinde; ABD'de Şartlı Tahliye Komisyonu üyeleri hukukçular, ceza adaleti uzmanları, sosyal hizmet uzmanları ve toplum temsilcilerinden oluşmaktadır. Üyelerin genellikle ceza hukuku, sosyoloji, psikoloji veya ilgili alanlarda deneyimi olan kişilerden seçilmesi tercih edilir. Fransa'da Şartlı Tahliye Kurulu genellikle cezaevi yönetimi, sosyal hizmet uzmanları ve psikologlar gibi uzmanlardan oluşurken ceza infaz yargıçları, kurulun bağımsız çalışmasını sağlar ve yargısal perspektif sunar. Almanya'da şartlı tahliye süreci eyalet düzeyinde yönetilir ve kararı vermekle yetkili olanlar doğrudan mahkemeler ve yargıçlardır.

İdare ve Gözlem Kurulu kararlarının incelendiğinde somut ve hukuki dayanaklardan ziyade soyut ve siyasi kararların ağırlıklı olduğu görülmektedir. Bolu F Tipi cezaevinde İdare ve Gözlem Kurulunun kararına karşılık mahkeme üyelerinin biri tarafından düşülen şerhte "... verilen kararda hükümlünün kaldırılmamış disiplin cezasının olmadığı, verilen kararın gerekçeli olmasının bir anayasal yükümlülük olduğu, kurul kararında ise hükümlünün servis raporlarına göre verilen puanlamasının hangi objektif kritere göre belirlendiğinin gerekçelendirilmediği, hükümlünün ceza infaz kurumunda geçirdiği süre boyunca hangi eylemlerinin puanlamaya esas alındığına dair bir tespitin yapılmadığı" belirtilmiştir. Bu durum İdare ve Gözlem Kurulu kararlarının somut olmadığı gibi hukuki temellendirmelerden de yoksun olduğu gerçeğine bir örnek teşkil etmektedir.

İdare ve Gözlem Kurulları hukukun evrensel normlarından ziyade mevcut siyasi iktidarın temel politik yaklaşımları çerçevesinde gayri hukuki bir kurul olarak çalışmaktadır. Anayasa'nın 10. maddesi "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir*" dese de bu amir hüküm İdare ve Gözlem Kurulları tarafından görmezden gelinmektedir. Kurullar tarafından alınan kararlar özellikle siyasi mahkumlara yönelik birer işkence modeline dönmüş durumdadır ve mahpuslar ceza içinde ceza uygulamasına tabi kalmaktadır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 7. Maddesi "*Kanun önünde herkes eşittir ve farksız olarak kanunun eşit korumasından istifade hakkını haizdir...*" demektedir. Yine Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 9. Maddesinde "*Herkes kişi özgürlüğü ve kişi güvenliği hakkına sahiptir. Hiç kimse keyfi olarak gözaltına alınamaz veya tutulamaz. Hiç kimse hukukun öngördüğü sebepler ve usuller dışında özgürlüğünden yoksun bırakılamaz.*" vurgulanmaktayken, 10. maddesi ile de "*Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkes, insani muamele ve insanın doğuştan sahip olduğu insanlık onuruna saygı görme hakkına sahiptir*" denilmektedir.

Anayasa, mevcut yasalar ve evrensel hukuk normları eşitlik ilkesini vurgulayarak insani değerler çerçevesinde yaklaşılmasının önemini vurgulamaktadır. İdare ve Gözlem Kurulları, hükümlünün asıl suçu nedeniyle aldığı ana cezayı bitirmesine rağmen disiplin cezalarını ana cezanın üzerine ekleyerek ceza süresini uzatmaktadır. İnfaz edilecek cezanın, güvenlik ve koruma tedbirlerinin başta eşitlik ilkesi olmak üzere, insan onur ve haysiyetine uygun olarak infaz edilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda; İdare ve Gözlem Kurulu kararlarının incelenmesi, kurul tarafından alınan kararlar ile ortaya çıkmış veya çıkabilecek sorunların tespit edilmesi, kurulun aldığı kararların oluşturduğu mağduriyetlerin belirlenmesi ve kurullar tarafından verilen keyfi kararların önüne geçilmesi adına bir Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	